หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะ

สรุป

ลิ้นจี่เป็นผลไม้ที่มีรสชาติดี มีผู้นิยมบริโภคมากทั้งในรูปของผลไม้สดและผลไม้กระป๋อง ปัจจุบันประเทศไทยได้ส่งลิ้นจี่ไปขายยังต่างประเทศมากขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่า เมื่อเปรียบเทียบราคาขายของลิ้นจี่กับผลไม้ชนิดอื่นๆ แล้วราคาขายของลิ้นจี่มีราคาสูงกว่าผลไม้ชนิดอื่นๆ โดยทั่วไป เช่น ลำไย เงาะ มังคุด เป็นต้น นับได้ว่าลิ้นจี่เป็นผลไม้ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง นอกจากจะเป็นผลไม้ที่สามารถนำรายได้มาสู่ประเทศเป็นจำนวนมากแล้ว ยังเป็นผลไม้ที่สามารถขายได้ราคาดี จนเป็นที่สนใจของเกษตรกรโดยทั่วไปที่จะลงทุนทำสวนลิ้นจี่มากขึ้น ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าการลงทุนทำสวนลิ้นจี่นั้น ชาวสวนจะได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้ทำการศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำสวนลิ้นจี่ เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนที่เกษตรกรจะได้รับจากการลงทุนทำสวนลิ้นจี่ โดยจะศึกษาเฉพาะลิ้นจี่พันธ์ฮงฮวยและพันธุ์ค่อมเท่านั้น เนื่องจากเป็นลิ้นจี่ที่ปลูกมากที่สุดในภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศ

การศึกษาในเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนในการทำสวนลิ้นจี่นี้ ได้ทำการศึกษาจากสวนลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวยของจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย และสวนลิ้นจี่พันธุ์ค่อมในจังหวัดสมุทรสงครามสำหรับปีเพาะปลูก 2532/2533 เพื่อให้ทราบถึงความรู้ทั่วไปในการปลูกลิ้นจี่ ต้นทุน รายได้ ตลอดจนผลตอบแทนจากการลงทุน โดยได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่ทำสวนลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวย จำนวน 38 รายและเกษตรกรที่ทำสวนลิ้นจี่พันธุ์ค่อมจำนวน 25 ราย ซึ่งมีต้นลิ้นจี่อายุต่างกัน ตั้งแต่อายุ 1-15 ปี และได้แบ่งสวนตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มตามขนาดของเนื้อที่เพาะปลูก และพันธุ์ลิ้นจี่ คือสวนลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวย เนื้อที่เพาะปลูก 5-15 ไร่ และเนื้อที่เพาะปลูก 16-50 ไร่ และสวนลิ้นจี่พันธุ์ค่อม เนื้อที่เพาะปลูก 5-15 ไร่ ผลจากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวยจะให้ผลผลิตเมื่ออายุ 5 ปี และลิ้นจี่พันธุ์ค่อมจะให้ผลิตผลเมื่ออายุ 4 ปี โดยทั้ง 2 พันธุ์จะให้ผลผลิตปีละครั้งเหมือนกัน ผลผลิตที่ได้ในแต่ละปีจะมีไม่สม่ำเสมอ โดยทั่วๆ ไป ปริมาณผลผลิตจะมีแนวโน้มสูงขึ้นจนถึงอายุ 15 ปีต่อจากนั้นปริมาณผลผลิตจะเริ่มมีแนวโน้มคงที่ และลดลงเมื่อต้นลิ้นจี่มีอายุมากขึ้นเรื่อยๆ จึงทำการศึกษาสวนลิ้นจี่ตั้งแต่อายุ 1-15 ปีเท่านั้น

ภาวะการตลาดของลิ้นจี่ก็เหมือนกับสินค้าเกษตรอื่นๆ คือ ขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานในแต่ละช่วงเวลา ดังนั้น ราคาจำหน่ายของลิ้นจี่จะมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวไปตามภาวะตลาด กล่าวคือ ในช่วงต้นฤดูหรือปลายฤดูจะมีปริมาณผลผลิตลิ้นจี่น้อย แต่ตลาดมีความต้องการสูง ราคาจำหน่ายลิ้นจี่ในช่วงนี้ก็จะสูงตามไปด้วย ส่วนในกลางฤดูปริมาณผลผลิตลิ้นจี่มีมาก แต่ความต้องการของตลาดมีเท่าเดิม ดังนั้น ราคาจำหน่ายลิ้นจี่ในช่วงนี้จึงค่อนข้างต่ำ ซึ่งในกรณีนี้เกิดขึ้นกับลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวยและพันธุ์ค่อมที่ราคาจำหน่ายของลิ้นจี่แตกต่างกันมาก เนื่องจากลิ้นจี่พันธุ์ค่อมจะออกสู่ตลาดในตอนต้นของช่วงฤดูกาลและมีปริมาณการผลิตน้อยกว่าเพราะลิ้นจี่พันธุ์ค่อมมีพื้นที่ปลูกน้อยกว่าพันธุ์ฮงฮวย ดังนั้น ราคาจำหน่ายของลิ้นจี่พันธุ์ค่อมจะมีราคาค่อนข้างสูง ส่วนลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวยจะออกสู่ตลาดในช่วงกลางฤดูกาล และมีปริมาณการผลิตมากเนื่องจากเป็นพันธุ์ที่ปลูกมากที่สุด ราคาจำหน่ายจึงค่อนข้างต่ำ

ต้นทุน รายได้ ตลอดจนผลตอบแทนจากการทำสวนลิ้นจี่ที่ได้จากการศึกษาสามารถแยกตามพันธุ์ลิ้นจี่และขนาดเนื้อที่เพาะปลูก โดยมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้

- พันธุ์ฮงฮวยเนื้อที่เพาะปลูก 5-15 ไร่ มีต้นทุนในการทำสวนลิ้นจี่เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 5-15 เป็นจำนวนเงิน อยู่ระหว่าง 8,334.25 - 14,974.50 บาท ในจำนวนนี้ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายซึ่งไม่แปรผันไปตามปริมาณผลผลิตที่ได้ในแต่ละปี อันได้แก่ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 5-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 2,629.65 - 5,462.90 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 5-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 5,091.95 - 7,058.37 บาท นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการเก็บผลผลิตซึ่งจะแปรผันไปตามปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 5-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 612.65 - 2,453.23 บาท หากราคาจำหน่ายผลลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวย กิโลกรัมละ 21 บาท รายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในระหว่างปีที่ 5-15 จะเป็นจำนวนเงิน อยู่ระหว่าง 8,274.00 - 29,610.00 บาท ทำให้เกิดผลขาดทุนสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในปีที่ 5 เป็นจำนวนเงิน 60.25 บาท เพราะปริมาณผลผลิตในปีที่ 5 มีน้อย ทำให้รายได้ไม่คุ้มกับต้นทุน และมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในระหว่างปีที่ 6-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 1,367.25 - 14,635.50 บาท อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตลอดอายุ 15 ปีที่ทำการศึกษาจะมีกำไรสุทธิรวมทั้งสิ้นไร่ละ 81,719.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.72 ของรายได้ทั้งสิ้น

จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนปรากฏว่า การทำสวนลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวยขนาดเนื้อที่เพาะปลูก 5-15 ไร่ จะได้ผลตอบแทนจากการลงทุนร้อยละ 31.15 สำหรับเนื้อที่เพาะปลูก 13 ไร่ ต้องใช้ระยะเวลาในการคืนทุนประมาณ 8 ปี ในกรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดเท่ากับ 12.5% 13% และ 17.5% จะมีค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 233,470.31 บาท 214,913.21 บาท และ 85,031.23 บาท ตามลำดับ และจะได้รับอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ 22.53% ซึ่งนับว่าเป็นอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ทั้ง 3 อัตรา

- พันธุ์ฮงฮวยเนื้อที่เพาะปลูก 16-50 ไร่ มีต้นทุนในการทำสวนลิ้นจี่เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 5-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 8,399.57 - 14,744.72 บาท ในจำนวนนี้ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย ซึ่งไม่แปรผันไปตามปริมาณผลผลิตที่ได้ในแต่ละปี อันได้แก่ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในระหว่างปีที่ 5-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 2,558.97 - 5,194.56 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในระหว่างปีที่ 5-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 5,199.91 - 7,137.16 บาท นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการเก็บผลผลิต ซึ่งจะแปรผันไปตามปริมาณผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในระหว่างปีที่ 5-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 640.69 - 2,454.55 บาท และจากราคาจำหน่ายผลลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวยกิโลกรัมละ 21 บาท ทำให้มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในระหว่างปีที่ 5-15 เป็น จำนวนเงินอยู่ระหว่าง 8,358.00 - 29,253.00 บาท มีผลขาดทุนสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในปีที่ 5 เป็นจำนวนเงิน 41.57 บาท เพราะปริมาณผลผลิตลิ้นจี่ในปีที่ 5 ค่อนข้างต่ำ ทำให้รายได้ไม่คุ้มกับต้นทุน และมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในปีที่ 6-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 1,729.21 - 14,508.28 บาท อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตลอดอายุ 15 ปี ที่ทำการศึกษาจะมีกำไรสุทธิรวมทั้งสิ้นเฉลี่ยไร่ละ 82,402.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.94 ของรายได้ทั้งสิ้น

จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน ปรากฏว่าการทำสวนลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวยขนาดเนื้อที่เพาะปลูก 16-50 ไร่ จะให้ผลตอบแทนจากการลงทุนร้อยละ 30.52 สำหรับเนื้อที่เพาะปลูก 30 ไร่จะต้องใช้ระยะเวลาในการคืนทุนประมาณ 8 ปีเช่นกัน ในกรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดเท่ากับ 12.5% 13% และ 17.5% จะมีค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 523,172.70 บาท 480,172.92 บาท และ 179,920.98 บาท ตามลำดับ และจะได้รับอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ 21.99% ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ทั้ง 3 อัตราคือ 12.5% 13% และ 17.5%

- พันธุ์ค่อม เนื้อที่เพาะปลูก 5-15 ไร่ มีต้นทุนในการทำสวนลิ้นจี่เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 4-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 6,189.41 - 13,622.11 บาท ในจำนวนนี้ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายซึ่งไม่แปรผันไปตามปริมาณผลผลิตที่ได้ในแต่ละปี อันได้แก่ค่าใช้จ่ายในการ

บำรุงรักษาเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในระหว่างปีที่ 4-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 2,259.15 - 5,376.55 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในระหว่างปีที่ 4-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 3,686.81 - 5,883.85 บาท นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการเก็บผลผลิต ซึ่งจะแปรผันไปตามปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในระหว่างปีที่ 4-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 243.45 - 2,361.71 บาท จากราคาจำหน่ายผลลิ้นจี่พันธุ์ค่อม กิโลกรัมละ 60 บาท ทำให้มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในระหว่างปีที่ 4-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 5,760.00 - 86,700.00 บาท เกิดขาดทุนสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ในปีที่ 4 เป็นจำนวนเงิน 429.41 บาท เนื่องจากปริมาณผลผลิตในปีที่ 4 มีน้อยดังนั้นรายได้จึงไม่คุ้มกับต้นทุน และมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 5-15 เป็นจำนวนเงินอยู่ระหว่าง 6,237.02 - 73,077.89 บาท อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตลอดอายุ 15 ปี ที่ทำการศึกษา จะมีกำไรสุทธิรวมทั้งสิ้นไร่ละ 452,691.04 บาท คิดเป็นร้อยละ 78.76 ของรายได้ทั้งสิ้น

จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนปรากฏว่า การทำสวนลิ้นจี่พันธุ์ค่อมขนาดเนื้อที่เพาะปลูก 5-15 ไร่ จะให้ผลตอบแทนจากการลงทุนร้อยละ 185.55 สำหรับเนื้อที่เพาะปลูก 5 ไร่ ต้องใช้ระยะเวลาในการคืนทุนประมาณ 5 ปี 6 เดือน กรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดให้เท่ากับ 12.5% 13% และ 17.5% จะมีค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 591,109.73 บาท 561,477.53 บาท และ 351,905.48 บาท ตามลำดับและจะได้รับอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ 45.58% ซึ่งนับว่าเป็นอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดทั้ง 3 อัตรา คือ 12.5% 13% และ 17.5% และสูงกว่าอัตราผลตอบแทนจากการทำสวนลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวยซึ่งมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง 22.53% และ 21.99% ตามลำดับ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการทำสวนลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวยขนาดเนื้อที่เพาะปลูก 5-15 ไร่ จะให้ผลตอบแทนจากการลงทุน 17.92% และสำหรับเนื้อที่เพาะปลูก 13 ไร่ มีระยะเวลาคืนทุนในระยะเวลา 8 ปี มีค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวกเมื่อใช้อัตราส่วนลด 12.5% 13% และ 17.5% และ ได้รับผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ 22.53% ซึ่งสูงกว่าอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ทั้ง 3 อัตรา สวนลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวย ขนาดเนื้อที่เพาะปลูก 16-50 ไร่ จะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน 17.47% สำหรับเนื้อที่เพาะปลูก 30 ไร่มีระยะเวลาคืนทุนภายในระยะเวลา 8 ปี จะมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวกเมื่อใช้อัตราส่วนลด 12.5% 13% และ 17.5% และได้รับผลตอบแทนที่แท้จริง เท่ากับ 21.99% ซึ่งสูงกว่าอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ทั้ง 3 อัตรา คือ 12.5% 13% และ 17.5% ส่วนการทำสวนลิ้นจี่พันธุ์ค่อมขนาดเนื้อที่เพาะปลูก 5-15 ไร่ จะให้ผลตอบแทนจากการลงทุน 107.31% สำหรับเนื้อที่เพาะปลูก 5 ไร่ มีระยะเวลาคืนทุนภายใน 5 ปี 6 เดือน จะมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวกเมื่อใช้ อัตราส่วนลดทั้ง 3 อัตราคือ 12.5% 13% และ 17.5% และได้รับผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ 45.58% ซึ่งเป็นอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราผล

ตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ทั้ง 3 อัตรา ดังนั้น เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์แล้วจะเห็นได้ว่าการทำสวนลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวย และพันธุ์ค่อม ได้รับผลตอบแทนคุ้มกับการลงทุนไม่ว่าจะใช้เงินทุนจากแหล่งใด จะเป็นเงินลงทุนของตนเอง หรือกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือกู้จากธนาคารพาณิชย์ทั่วๆ ไป

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าในการลงทุนทำสวนลิ้นจี่ เกษตรกรจะประสบกับปัญหาในด้านต่างๆ หลายประการจึงได้สรุปปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

ปัญหาด้านการผลิต

1. **ปัญหาของต้นลิ้นจี่** การปลูกลิ้นจี่ในปัจจุบันจะใช้กิ่งตอนเป็นต้นพันธุ์ เพราะทำให้ได้ผลผลิตเร็วและไม่กลายพันธุ์ แต่มีข้อเสียคือทำให้ต้นลิ้นจี่ไม่มีรากแก้ว และรากแผ่เป็นรัศมีรอบต้น ส่วนกิ่งของลิ้นจี่ค่อนข้างเปราะฉีกหักได้ง่าย โดยเฉพาะลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวยกิ่งจะเหนียวน้อยกว่าลิ้นจี่พันธุ์ค่อม ดังนั้น เมื่อมีลมพายุพัดผ่าน และพื้นดินบริเวณโคนต้นเป็นดินอ่อนทำให้เกิดการโค่นล้มหรือกิ่งฉีกหักได้ง่าย ซึ่งจะมีผลทำให้ต้นลิ้นจี่โดนทำลายไป ทำให้ผลผลิตลดลงด้วย

ข้อเสนอแนะ ปัจจุบันเกษตรกรแก้ปัญหา โดยการใช้ไม้ค้ำยันใต้โคนต้น และปลูกพืชอื่นๆ เป็นแนวป้องกันลม เช่นพืชจำพวกไผ่ เป็นต้น ซึ่งการแก้ปัญหาโดยการใช้ไม้ค้ำยันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทั้งค่าวัสดุ คือ ไม้และค่าแรงในการทำไม้ค้ำยัน ส่วนมากเกษตรกรจะใช้ไม้ไผ่ ซึ่งในบางท้องที่ก็หาไม้ไผ่ยาก และมีราคาแพง และมีแนวโน้มว่า ไม้ที่ใช้ค้ำต้นจะหายากและแพงขึ้นทุกๆ ปี การที่ใช้ไม้ค้ำใต้โคนต้นมากๆ ทำให้ยากที่จะเข้าไปทำงานในบริเวณต้นลิ้นจี่ได้ ดังนั้นเกษตรกรควรจะใช้วิธีการใหม่ คือ การเลี้ยงกิ่งให้พุ่มเตี้ยลงและไม่มีส่วนของลำต้นจริง กล่าวคือให้ต้นแตกแขนงตั้งแต่โคนต้น ซึ่งทำได้โดยวิธีการตัดกิ่งตอนล่างของพุ่ม และกิ่งอื่นๆ ออกให้เหลือกิ่งไว้ประมาณ 5 กิ่ง และควรใช้วิธีพูนดินรอบๆ บริเวณโคนต้นด้วย

2. **ปัญหาเกี่ยวกับผลผลิต** เนื่องจากปริมาณผลผลิตลิ้นจี่ไม่ค่อยสม่ำเสมอทุกปี ซึ่งเป็นผลมาจากสภาวะภูมิอากาศในแต่ละปีนั้นๆ และมีสาเหตุมาจากต้นลิ้นจี่ด้วย คือ ความสมบูรณ์ของต้นไม่เพียงพอ อันมีสาเหตุมาจากการปลูกลิ้นจี่แซมกับพืชอื่นๆ เช่น มะพร้าว เป็นต้น การดูแลรักษาไม่ถูกต้อง เช่น เรื่องเกี่ยวกับการควบคุมน้ำไม่ถูกต้อง มีการใส่ปุ๋ยและให้น้ำ หรือเกิดฝนตกในช่วงที่ลิ้นจี่กำลังชักนำให้เกิดการออกดอก การวางระยะปลูกระหว่างต้นลิ้นจี่ชิดกันเกินไป และขาดการตัดแต่งกิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งทำให้ต้นลิ้นจี่เบียดกันมาก ได้รับแสงสว่างไม่เพียงพอทุกๆ ด้าน ทำให้

พุ่มอับทึบ กิ่งประสานกันแน่นลำต้นจึงเบียดสูงขึ้นเพื่อหาแสงสว่าง มีการบดบังรอบชายพุ่ม ซึ่งเป็นจุดกำเนิดดอก มีผลทำให้เกิดผลผลิตได้เฉพาะด้านบนของลำต้นที่ถูกแสงสว่างเท่านั้น ทำให้การบำรุงรักษาและเก็บผลผลิตได้ยากขึ้น มีผลให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและเก็บผลผลิตสูงขึ้น และการที่ลิ้นจี่ต้องอาศัยสื่อเพื่อผสมพันธุ์ทำให้ดอกได้รับการผสมไม่เต็มที่ เสียโอกาสที่จะเกิดผลผลิตได้

ข้อเสนอแนะ เกษตรกรควรจะปลูกลิ้นจี่ให้มีระยะห่างระหว่างต้นลิ้นจี่ ถ้าเป็นพันธุ์ฮงฮวย ประมาณ 8x10 เมตร ถ้าเป็นพันธุ์ค่อม ประมาณ 8x8 เมตร ซึ่งในพื้นที่ 1 ไร่ จะปลูกต้นลิ้นจี่ได้ประมาณ 16-25 ต้น เพื่อให้ได้รับแสงสว่างเท่ากันทุกๆ ด้าน และในช่วงที่ต้นลิ้นจี่ยังไม่ให้ผลผลิตนั้น เกษตรกรควรสร้างทรงต้นลิ้นจี่ให้มีลักษณะทรงกลมสม่ำเสมอทุกด้าน ซึ่งจะทำให้ทรงพุ่มโปร่ง ลมโกรก แสงสว่างลอดได้ และบำรุงให้ต้นลิ้นจี่มีความสมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้ออกดอกออกผลได้สม่ำเสมอและในการแก้ไขเรื่องสื่อผสมพันธุ์ เกษตรกรควรปล่อยผึ้งเข้าไปในสวนลิ้นจี่เพื่อให้ผึ้งช่วยในการผสมพันธุ์ลิ้นจี่ให้มากขึ้น (ช่วงที่ใช้ผึ้งจะมีระยะเวลาประมาณ 2 สัปดาห์)

3. **ปัญหาโรคและแมลงศัตรูลิ้นจี่** โรคและศัตรูลิ้นจี่มีหลายชนิดด้วยกัน บางอย่างมีผลต่อผล บางอย่างมีผลต่อต้นหรือใบของลิ้นจี่ การป้องกันรักษาให้หมดสิ้นไปเป็นไปได้ยากและต้องใช้เงินทุนสูง และเกษตรกรยังขาดความรู้ในการใช้วิธีการรักษาที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ เกษตรกรควรหมั่นตรวจดูแลสวนลิ้นจี่อยู่เสมอ ควรฉีดยาป้องกันโรคและศัตรูลิ้นจี่ไว้และควรศึกษาถึงวิธีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องโดยขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยงข้องโดยตรงและทางราชการควรส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาการระบาดของโรคและแมลง นอกจากนี้ควรตัดแต่งกิ่งให้โปร่งและมีแสงสว่างถ่ายเทได้ตลอดเพื่อให้ลดปัญหาเกี่ยวกับแมลงและศัตรูลิ้นจี่ลงได้บ้าง

4. **ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต** เกษตรกรส่วนมากทำสวนลิ้นจี่โดยอาศัยประสบการณ์หรือศึกษาจากเพื่อนเกษตรกรด้วยกัน ทำให้การใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มผลผลิตเป็นไปได้ช้า เป็นผลให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ

ข้อเสนอแนะ

- เกษตรกรควรศึกษาความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ โดยการสอบถามและขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษาจากเอกสารหรือสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตร

- ทางราชการควรส่งเจ้าหน้าที่ออกไปให้คำแนะนำและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ ให้กับเกษตรกร รวมทั้งทำการส่งเสริมให้มีการค้นคว้าวิจัยเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และเพิ่มผลผลิตให้มากยิ่งขึ้น

ปัญหาทางด้านเงินทุน

การลงทุนทำสวนลิ้นจี่ต้องใช้เงินลงทุนสูงในระยะแรก เพื่อซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ในการเกษตรต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายในการปลูกและค่าใช้จ่ายในการซื้อที่ดิน ซึ่งถ้าเป็นกรณีที่เกษตรกรจะต้องซื้อที่ดินแล้วจะเป็นการทำให้การลงทุนยิ่งสูงมากขึ้นเพราะว่าราคาที่ดินในปัจจุบันสูงมาก ความจำเป็นที่ต้องซื้อที่ดินเนื่องจากลิ้นจี่เป็นไม้ผลที่มีอายุยืนจึงไม่มีผู้ใดเช่าที่ดินเพื่อทำสวนลิ้นจี่ นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาต่าง ๆ ก่อนที่ต้นลิ้นจี่จะให้ผลผลิตได้และหากในบางปีที่ต้นลิ้นจี่ให้ผลผลิตน้อยเกษตรกรอาจจะมีรายได้ไม่พอในการจ่ายเงินเพื่อบำรุงรักษา ทำให้เกษตรกรต้องปล่อยสวนลิ้นจี่ไว้ตามธรรมชาติ หรือบำรุงรักษาเพียงเล็กน้อยตามจำนวนเงินที่มีอยู่ ซึ่งจะมีผลให้ต้นลิ้นจี่ไม่สมบูรณ์เพียงพอที่จะให้ผลผลิตได้ . หรือให้ผลผลิตได้เพียงเล็กน้อยและคุณภาพไม่ดี เช่น ขนาดผลเล็กและมีรสเปรี้ยวกว่าของเกษตรกรรายอื่น ทำให้ขายได้ในราคาต่ำ ในปัจจุบันสาเหตุที่เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินลงทุนของตนเองในการบำรุงรักษาต้นลิ้นจี่ ตลอดจนการขยายเนื้อที่ในการทำสวน ก็มีสาเหตุมาจากความยุ่งยากในขั้นตอนของการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือธนาคารพาณิชย์อื่นๆ และอัตราดอกเบี้ยที่สูงมากในปัจจุบัน ปัญหาการขาดแคลนเงินลงทุน ทำให้เกษตรกรประสบกับปัญหาปริมาณผลผลิตลดลง และคุณภาพของลิ้นจี่ที่ไม่ดี ซึ่งทำให้รายได้ต่ำตามไปด้วย และการขาดการบำรุงรักษาต้นลิ้นจี่ที่ดีติดต่อกันหลายๆ ปี ต้นลิ้นจี่จะโทรมแก่เร็วไปด้วย

ข้อเสนอแนะ ทางราชการควรเข้าไปช่วยเหลือในเรื่องของเงินลงทุนดังนี้

- จัดหาเงินทุนให้เกษตรกรกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

- ขยายวงเงินกู้ให้มากขึ้น และให้ความสะดวกรวดเร็วในการกู้เงิน

- ควรแนะนำเรื่องของการปลูกพืชแซมต้นลิ้นจี่ในช่วงที่ต้นลิ้นจี่ยังไม่สามารถให้ผลผลิตได้ซึ่งพืชที่ปลูกแซมนั้น ในระยะ 4 ปีแรก ควรปลูกถั่ว หรือผักเป็นพืชแซม และสำหรับลิ้นจี่ที่โตแล้วสามารถปลูกพริกขี้หนูแซมได้ โดยให้พาดอิงกับต้นลิ้นจี่ แต่ต้องแต่งทรงต้นให้โปร่ง แดดส่องทั่วถึง

- ส่งเสริมการปลูกพืชหรือไม้ผลประเภทอื่น ๆ ที่ให้ผลผลิตในเวลาที่ต่างกันควบคู่กันไปด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และสามารถมีรายได้ตลอดปี

ปัญหาทางด้านการตลาด

1. **ปัญหาในการจำหน่าย** เป็นปัญหาที่สำคัญของเกษตรกรผู้ปลูกโดยปกติเกษตรจะขายลิ้นจี่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ดังนั้น พ่อค้าคนกลางจะเป็นผู้กำหนดปริมาณและราคาของลิ้นจี่ที่พ่อค้าต้องการรับซื้อ และมีความจำเป็นที่เกษตรกรต้องขายลิ้นจี่ให้ได้อย่างรวดเร็ว ก่อนที่ลิ้นจี่จะเน่าเสีย ทำให้เกษตรกรต้องยอมขายตามราคาที่พ่อค้าต้องการ ซึ่งบางครั้งทำให้ราคาขายต่ำกว่าที่ควรจะเป็น สาเหตุให้เกษตรกรสูญเสียรายได้ที่ควรจะได้รับไป

ข้อเสนอแนะ

- เกษตรกรควรรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการขายผลผลิต ในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งกลุ่มของผู้ปลูกลิ้นจี่บ้างในบางท้องที่ แต่ยังมีสมาชิกเฉพาะผู้ปลูกรายใหม่เท่านั้น

- ทางราชการควรส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมแปรรูป โดยใช้ลิ้นจี่เป็นวัตถุดิบให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มตลาดของลิ้นจี่

- เกษตรกรควรพัฒนาผลผลิตลิ้นจี่ให้มีคุณภาพให้ดีที่สุด และใช้ความระมัดระวังในการเก็บผลผลิต เพื่อให้รักษาสภาพสมบูรณ์ของผลลิ้นจี่

2. **ปัญหาการส่งออก** ลิ้นจี่เป็นผลไม้ที่มีการส่งออกที่สำคัญชนิดหนึ่ง และมีแนวโน้มที่จะมีการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต การส่งลิ้นจี่ไปต่างประเทศต้องใช้ความรวดเร็วในการขนส่ง เนื่องจากลิ้นจี่ไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน ต้นทุนในการขนส่งสูงมากเกินไป ประกอบกับในปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวของไทย ยังอยู่ในระหว่างการพัฒนา จึงทำให้การส่งลิ้นจี่ไปจำหน่ายต่างประเทศยังมีคุณภาพสู้ต่างประเทศไม่ได้ ทั้งในเรื่องของผลผลิตและความสดของลิ้นจี่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องความไม่แน่นอนของการขนส่งทางอากาศของไทยด้วย ทำให้

การขนส่งลิ้นจี่ไปถึงตลาดช้ากว่าที่กำหนดไว้ มีผลให้ลิ้นจี่ขาดความสดไป ตลอดจนการขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการบรรจุหีบห่อ ซึ่งการบรรจุหีบห่อที่ดีทำให้ลิ้นจี่รักษาความสดไว้นานกว่า ความสดของลิ้นจี่มีผลต่อราคาขายมาก โดยลิ้นจี่สดจะราคาสูงกว่าลิ้นจี่ที่ไม่สด

ข้อเสนอแนะ

- ควรตั้งมาตรฐานของคุณภาพสำหรับลิ้นจี่เพื่อการส่งออกไว้ การกำหนดมาตรฐานของคุณภาพควรจะพัฒนาโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ผู้ปลูกและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง และต้องเป็นมาตรฐานที่ผู้ผลิตปฏิบัติได้ ในปัจจุบันยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพของลิ้นจี่ แต่ผู้ซื้อจะเป็นผู้กำหนดคุณภาพของลิ้นจี่เอง ดังนั้นผู้ส่งออกจึงควรคัดเลือกลิ้นจี่ให้มีคุณภาพตรงตามที่ผู้ซื้อต้องการ ซึ่งคุณภาพของลิ้นจี่ตามที่ตลาดต่างประเทศต้องการส่วนมากจะต้องเป็นผลใหญ่ และมีสีแดงตามธรรมชาติของลิ้นจี่ มีรสหวาน ดังนั้นเกษตรกรจึงควรพัฒนาคุณภาพลิ้นจี่ให้ได้ตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ

- ภาคเอกชนและรัฐบาลควรร่วมมือกันหาทางขยายตลาดต่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อให้ลิ้นจี่เก็บความสดไว้ให้ได้นานที่สุด นอกจากนี้ควรหาทางขนส่งให้ได้เร็วขึ้น ตลอดจนให้มีการอบรมเรื่องการบรรจุหีบห่อเพื่อรักษาคุณภาพของลิ้นจี่ให้กับผู้ที่สนใจด้วย

- ควรส่งเสริมให้มีการส่งออกในรูปของลิ้นจี่กระป๋องให้มากขึ้น